

ครูถูกจับเป็นตัวประกันอีกแล้ว ครั้น
นับเป็นแฟนอย่างหนึ่งของโจรสังกัดคำเขา
บูโด ซึ่งมีอิทธิพลต่อชาวบ้านและเขย่าขวัญ
ครูประมาณ 3 จังหวัดภาคใต้มาเป็นเวลา
หลายปีแล้ว กรณีครูสาว 2 คนแห่งโรงเรียน
กำปงบือเณ ตำบลจะก๊ะ อำเภอรามัน จังหวัด
ยะลา ถูกโจรจับเป็นตัวประกัน จะเห็นว่าโจร
อาศัยวิธีการเจริญรอยตามโจรรุ่นพี่ที่เคยปฏิบัติ
กันมาแล้ว แล้วยังบังอาจทำทนายแทนได้รมเย็น
ของแม่ทัพภาคที่ 4 อย่างอาจหาญ

ท่านผู้อ่านคงทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์
แล้วว่า เมื่อคืนวันที่ 2 ตุลาคมศกนี้ โจรกลุ่ม
นายมะสุโหงบาดูพร้อมด้วยอาวุธครบมือ เดิน
ทางลงมาจากเทือกเขาบูโดตรงตะเข็บรอยต่อ
ระหว่างอำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส อำเภอ
รามันจังหวัดยะลา และอำเภอสายบุรีจังหวัด
ปัตตานีโดยโจรมีความโกรธที่นางเยนะสและ
ภรรยาของนายมะยะ หรือสาและ ปะเมมะ
สมุนคนสำคัญของมะสุโหงบาดู ที่ถูกกำนัน
ตำบลจะก๊ะแจ้งให้ตำรวจจับกุมเพื่อตั้งก่อ
ทราบว่ากลุ่มโจรมะสุโหงบาดูคบคานอยู่หนใด

และแล้วผู้ถูกกระทบอันเนื่องจากการ
ระบายนางเยนะส คือแม่พิมพ์ของชาติ ได้แก่
คุณครูประนอม สงจันทร์ และคุณครูอรุณ
บุญณณุมิตร ซึ่งถูกโจรจับเป็นตัวประกันนำ
ขึ้นสู่ภูเขาบูโด ท่ามกลางความตกตะลึงของ
บรรดาญาติมิตรและชาวกำปงบือเณ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งชาวบ้านดังกล่าวมีความรักและความ
ศรัทธาต่อครูทั้ง 2 นี้มาก ต่างร่วมมือช่วยเหลือ
เจ้าหน้าที่อย่างเข้มแข็งและเจ้าหน้าที่ก็ปฏิบัติ
งานได้ผลอย่างรวดเร็ว ในที่สุดวันที่ 8 ตุลาคม
ศกนี้ ครูซึ่งเป็นตัวประกันก็รอดพ้นจากเงื้อม
มือโจร กลับมาพบกับผู้ที่รอคอย ทุกคนต่างดี
ใจเหลือที่จะพรรณนา ประหนึ่งว่าครูประนอม
และครูอรุณตายแล้วเกิดใหม่จะนั้นเพื่อไม่ให้
เหตุการณ์ดังกล่าวผ่านเลยไปอย่างตัวใครตัว
มันรัฐสมิแลจึงเดินทางไปพบกับครูทั้งสอง
ณ บ้านพักจังหวัดยะลา เพื่อนำประสบการณ์
ตรงของเธอมานำสู่กันฟัง นอกจากเป็นข้อคิด
สำคัญเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยใน 3 จัง
หวัดภาคใต้แล้ว อย่างน้อยที่สุดครูหรือผู้ไม่

ครูถูกจับ เป็นตัวประกันอีกแล้ว

“นักข่าวรุสมิแล”

เคยถูกใจจับเป็นตัวประกัน จะได้หาวิธีป้องกัน
หรือแก้ปัญหานเฉพาะหน้าเมื่อพบเหตุการณ์ครู
ทั้ง 2 บ้าง

ประวัติย่อ

ครูประนอมหรือ นส.ประนอม สงจันทร์
อายุ 25 ปี เกิดที่อำเภอรัตนบุรี จังหวัดนคร
ศรีธรรมราช จม.ศ.3 จากรร.มัธยมพริยานุกูล
วิทยา ตำบลแหลมโคก อำเภอควนขนุน และ
จบปศ.จากวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เมื่อ
พ.ศ.2520 เริ่มต้นเป็นครูที่ ร.ร.กำแพงมณี

เมื่อพ.ศ. 2522 ส่วนครูอรุณหรือ น.ส.อรุณ
บุญฤทธิมิตร อายุ 22 ปี เกิดที่ตำบลลำพระยา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จม.ศ. 3 จากรร.
สตรียะลาและจบปศ.จากรร.ฝึกหัดครูยะลา
เมื่อปีพ.ศ. 2523 เริ่มต้นเป็นครูที่ ร.ร.บ้านกำ
ปงบือเนเมื่อ พ.ศ. 2523

ไม่มีข่าวร้ายจากกำแพงมณี

ครูประนอมเริ่มต้นเล่าถึงความเป็นมาว่า
“ดิฉันช่วยเหลือตัวเองมาตั้งแต่เล็ก ๆ ไม่ค่อย
ได้อยู่กับพ่อแม่ ต้องเรียนชั้นมัธยมก็อาศัยอยู่
กับอาที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เมื่อจบ

ปศ.แล้วว่างงานอยู่ 2 ปี วันหนึ่งมาเยี่ยมญาติที่
ยะลาและมาทำพิธีฮัจญ์ให้พ่อเผ่าในวันว่าง
ช่วงสงกรานต์ด้วย พอต้องจัดการบริหารส่วน
จังหวัดยะลาประกาศรับสมัครครู ดิฉันตัดสินใจสมัครสอบเพื่อมีงานทำบ้าง ในที่สุดก็สำเร็จ
ผลได้ไปสอนที่โรงเรียนกำแพงมณีเน ส่วนใหญ่
ไปอยู่ที่บ้านพักครูในโรงเรียน อาทิตย์หรือสอง
อาทิตย์กลับมาที่บ้านน้ำสาวในตลาคยะลา”

“ดิฉันไปอยู่ที่บ้านพักครูหลังที่นอนไม่
ก็ปี พี่นอมสอน ป.3 และดิฉันสอนป.1” ครู
อรุณเล่าต่อ “แม้ว่าบ้านอยู่ที่ลำพระยา แต่

นาน ๆ จะกลับไปเยี่ยมบ้านสักครั้งหนึ่ง พวกครูอยู่รวมกันที่บ้านพักด้วยความอบอุ่นใจ ครูทั้งหมดมี 8 คน เป็นผู้ชาย 5 หญิง 3 ครูใหญ่ชื่อนายมนัส สานาสะอะ เป็นไทยมุสลิมคนเดียว พวกครูส่วนใหญ่พักอยู่ในโรงเรียน ยกเว้นครูผู้ชายคนหนึ่งมีครอบครัวอยู่ที่บ้านโกตาบารู ส่วนครูใหญ่มีบ้านพักอยู่ในโรงเรียนเช่นกัน

นักเรียนโรงเรียนนี้มีทั้งหมด 174 คน สอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กจนถึงชั้น ป.๘ เด็กนักเรียนที่ไม่น่าสอนมากไม่ค่อยขาดเรียน ผลการเรียนอยู่ในอันดับ 1 ของอำเภอมาซอ เด็กสามารถพูดภาษาไทยได้ดีมาก กลางคืนมีการสอนพิเศษไม่ได้เก็บเงินแต่อย่างใด แลมนมีผู้ปกครองมาเยี่ยมเรียนด้วย ขณะเดียวกันครูก็ได้แลกเปลี่ยนเรื่องภาษามลายูพื้นบ้านจนกระทั่งดิฉันและครูทุกคนที่พักด้วยกันต่างฟังและพูดภาษาท้องถิ่นได้พอสมควร”

ครูประนอมพูดเสริมต่อไปว่า “พูดถึงชาวบ้านที่นั่นแล้วดิฉันประทับใจมาก เขามีความเข้าใจและจริงใจต่อพวกเรา เมื่อมีงานในหมู่บ้านไม่ว่างานมาแกงโละ งานเข้าสูหนัด ก็ต้องบอกครู พวกเราทุกคนก็ยกขบวนไปช่วยงานและส่งสรค์กับชาวบ้านทุกครั้งไป แม้แต่ตอนกลั้วคานาหรือเก็บเกี่ยวข้าวก็ไม่ได้อวัน ดู ๆ แล้วต่างเสมือนญาติพี่น้องกัน”

ตอนหนึ่งครูทั้งสองย้าว่า “พวกเราอยู่ที่โรงเรียนอย่างมีความสุข โดยไม่ทราบข่าวร้ายเกี่ยวกับโจรแต่อย่างใด เพราะแม้จะมีการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับโจร ชาวบ้านไม่ยอมแพร่พรายกระจายข่าว แม้แต่เด็กนักเรียนก็ถูกผู้ปกครองกำชับไม่ให้เล่าให้ครูฟัง เพราะกลัวครูจะตกใจและจะขอย้ายไปอยู่ที่อื่นตกลงจึงไม่มีข่าวร้ายจากกำแพงบือเนลเลย”

วันเกิดเหตุ

ครูประนอมและครูอากรณเริ่มเล่าถึงวันเกิดเหตุ “คืนนั้นคือวันเสาร์ที่ ๒ ตุลาคม เราสองคนอยู่ในห้องพักและนั่งออกข้อสอบเพื่อเตรียมตัวสอบนักเรียนในวันจันทร์ แต่พรุ่งนี้เป็นวันอาทิตย์และเป็นวันทำบุญซึกพระด้วย เพื่อนครูห้องถัดไปต่างกลับไปเยี่ยมบ้านและทำบุญ ประมาณ 3 ทุ่มเราก็ตื่นตัวนอนพอประมาณ 5 ทุ่มเราสะดุ้งตื่นเพราะมีเสียงคนพูดกันข้างล่าง ประเดี๋ยวก็มีเสียงเรียกให้

เปิดประตู และได้ยินเสียงการโธงเรียกเราอย่างชัดเจนและมีเสียงสอคมว่า ผมคือเจ้าหน้าที่ตำรวจขอให้เปิดประตูด่วน เราสังเกตใจอยู่ตั้งนาน เพราะก่อนหน้าที่เราเคยคิดสนุก ๆ ว่าถ้ามีโจรบุกเข้ามาในห้องนอน เราจะออกทางหน้าต่างแล้ววิ่งไปตามไม้ที่เราพาดไว้สำหรับวิ่งถึงกัน แต่คืนนี้หน้าต่างห้องอื่นปิดเพราะไม่มีใครอยู่เลย ในที่สุดเราคิดสินใจเปิดประตู “วะละไม นึกว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นและเสียงการโธงที่เราสนิทกันภายหลังทราบว่าเป็นเสียงอันเกิดจากการบังคับของโจร พอประตูเปิด...พวกมันกรูกันเข้ามา 3 คน คนหนึ่งเปิดสวิทช์ไฟฟ้าทำให้ห้องสว่างเลยเห็นทุกคนแต่งชุดเขียวสวมหมวก เบลมีเครื่องหมายที่หมวกทำเป็นรูปปืนไขว้ มีรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวและดาวห้าแฉก พร้อมอักษรย่อ B.R.M. คิดอยู่ที่หมวก

พวกมันตรงเข้าไปรีอข้าวของ ทีแรกเราสองคนเข้าใจว่าเป็นโจรปล้นธรรมดาหรือเป็นตำรวจมาค้นของผู้ต้องหาซึ่งแอบซ่อนเอาไว้ที่บ้านพักครู แต่เมื่อมันสั่งให้เราสวมรองเท้าและให้ลงไปยังข้างล่าง เลยรู้แล้วว่าถูกเอาตัวไปแน่แล้ว พวกโจร 3 คนนั้นนำเสื้อผ้าของเราลงมาด้วยและเอาเครื่องรับวิทยุและเทปพร้อมคัมเงินสดซึ่งเป็นเงินเดือนซึ่งเราแต่ละคนรับมาเมื่อวาน 2,000 กว่าบาท แต่ใช้ไปแล้ว 200 หรือ 300 บาท ที่เหลือเลยบริจาคให้พวกมันเกลี้ยง

ตอนนั้นได้ข่าวว่าครูใหญ่ถูกจับอยู่ในห้องน้ำ ส่วนการโธงถูกจับจากบ้านพักและบังคับให้เรียกเราเปิดประตู โจรซึ่งอยู่ข้างล่างบ้านพักมีหลายคน มันบังคับเราเดินไปที่สวนขวางไม้ไกลจากโรงเรียนมากนักและให้เรานั่งรออยู่ที่นั่น ช่วงนี้เองโจรแบ่งออกเป็น 2 พวกคือพวกหนึ่งควบคุมเราและอีกพวกหนึ่งไปเผาโรงเรียน

พอได้ยินว่าจะเผาโรงเรียนทำให้เรารู้สึกเสียดยอย่างยิ่งเลยถามโจรเป็นภาษามลายูปัดคานีว่า ถึงอย่างไรครูก็ถูกจับแล้วไม่ต้องเผาโรงเรียนจะได้ไหม โจรหันหน้าทันทีและพูดว่าไม่ได้แถมอ้างว่า อส.กำนันล้วนเป็นข้าราชการคนข้าราชการทำโจรได้โจรก็ต้องทำข้าราชการและเผาสถานที่ราชการได้ด้วย โจรพูดต่อไปว่าความจริงจะจับครูเฉพาะที่มีแฟนเป็นตำรวจ แต่ที่ยวนี่ไม่มีเลย เมื่อลงมาจากภูเขาแล้ว

ครูประนอม สงจันทร์

ก็ไม่อยากให้เสียเที่ยวเลยจำเป็นต้องทำ แลมนโจรย้าว่า อส.ของกำนันพนมมีโจรไป ดังนั้นก็ต้องจับครูเป็นการตอบแทนและแลกเปลี่ยนตัวกัน โจรไม่จับไปทำร้ายหรือทรมานเพียง 2-3 วันก็ปล่อยออกมาก

ก่อนที่โจรจะนำเราออกเดินทาง เราลี้ภัยโรงเรียนที่เคยสอนต้องตกเป็นเหยื่อพระเพลิงอย่างน่าสลดใจ ตอนนั้นคืนหญิงชาวบ้านออกมาดู แต่เขาไม่กล้าพูดอะไรออกมา ภายหลังเขาเล่าว่าเมื่อเราเดินทางหายไปกับความมืดแล้ว เขาคิดะโงนว่าพวกโจรจับครูไปแล้ว

เดินทางสู่ภูเขาบูโด

โจรพาพวกเราไปทางหมู่บ้านปะแตรายอ โดยผ่านสวนยาง สวนมะพร้าว ขึ้นสู่เนินเขาอันเป็นบริเวณหนึ่งของเทือกเขาบูโด ขณะนี้เรารู้สึกหนาวเย็นยะเยือก แม้จะเปลี่ยนเสื้อผ้าและนุ่งกางเกงขาขาวก็ตาม ประมาณเกือบ ๒ ชั่วโมงเราเดินกันอย่างวิ้งแวงและไม่มีการหยุดพักเลย ในที่สุดได้ไปหยุดตรงบ้านพักชั่วคราว โจรบางคนกินข้าวเย็นที่เหลือจากมือเมื่อวานที่ลงจากภูเขา บางคนดื่มน้ำกินบะหมี่จาย่า ซึ่งเขาทำขายมุสลิมโดยเฉพาะ โจรคนหนึ่งเรียกเรากินข้าวแต่เราปฏิเสธ พวกมันเลยหัวเราะที่เห็นเราแล้ว และต่างพูดคุยกันถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาเมื่อครูเราพักอยู่ที่นี้ 10 นาทีจึงเดินทางต่อ ตอนนั้นโจรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 6 คนยังอยู่ที่บ้านพักดังกล่าว ส่วนที่เหลือ

พอประตูเปิด...พวกมันกรูกันเข้ามา 3 คน คนหนึ่งเปิดสวิทช์ไฟฟ้า ทำให้ห้องสว่าง เลยเห็นทุกคนแต่งชุดเขียว สวมหมวกเบเล่ มีเครื่องหมายที่หมวกทำเป็นรูปปืนไขว้ มีรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวและดาวห้าแฉก พร้อมอักษรย่อ B.R.M. ติดอยู่ที่หมวก

โจรยังคงจับครุฑราบที่เมียโจรหรือพี่น้องโจรถูกตำรวจจับ โดยเฉพาะข้าราชการถูกจับเป็นตัวประกัน ได้ง่ายที่สุดคือครูผู้หญิง

อีก 5 คนก็เดินทางนำเราขึ้นสู่ภูเขา

คืนนั้นเราเดินกันจนถึงตี 3 แล้วหยุดพักนอนตรงเชิงเขาโดยใช้ผ้าขึงปูนอนที่พื้นดิน ส่วนพวกโจรผูกเปลนอนใต้ต้นไม้ล้อมรอบพวกเขา เรานอนไม่หลับสายตาควงจันทร์

15 คำที่ลอยเด่นตรงหน้าเทือกเขาบูโด อากาศขมขื่นหนาวเย็นลงทุกขณะ

รุ่งขึ้นพวกโจรดั้นสายมาก ดั้นแล้วยั้งนั่งพูดคุยกันถึงเรื่องเมื่อคืน บางคนดั้นน้ำเพื่อกินกะหมี้จายา และกินข้าวกับปลีกกล้วยต้ม เรา

ทั้งคู่ไม่รู้สึกลัวแม้แต่น้อยเสียแต่คิดว่าไม่ทราบทางโรงเรียนจะจัดการอย่างไรบ้าง

โจรคนหนึ่งเล่าถึงค่ายที่จะไปนั้นเป็นค่ายใหญ่มากมีสนาม มีที่ประชุม มีที่ละหมาด และมียารักษาไข้ ตลอดจนมีผู้หญิงอยู่ถึง 4 คน ฉะนั้นจึงเตือนว่าเราอย่าได้ตกใจไปเลย เราเลยถามว่าเมื่อไรจึงจะปล่อยกลับลงไปข้างล่าง มันหัวเราะและตอบว่าได้เมื่อโจรเมื่อไรก็จะปล่อยครุเมื่อมัน

ประมาณ 10 โมงกว่าเราจึงออกเดินทาง ช่วงนี้เป็นกรขึ้นเนินเขาที่มีความชันมากเราเดินบ้างหยุดบ้างเพราะรู้สึกเหนื่อยเป็นกำลังและเป็นลมตึงหลายครั้ง พวกโจรให้เราดื่มน้ำจากกระติก มันมีข้าวห่อและหมี้แห้งจายาแต่เราไม่ยอมกินแม้แต่น้อย เราถามโจรว่าตอนนี้เราอยู่ที่ไหนกัน มันบอกว่าจะอยู่ในเขตอำเภอบางจะบังอำเภอซึ่งอยู่บ้าง แต่ความจริงยังอยู่ใน

ที่ค่ายโจร

เราถึงค่ายโจรประมาณเกือบ 5 โมงเย็น ค่ายอันกว้างใหญ่ของมันอยู่ตรงหุบเขาลึกลงไป เราเห็นสนามพื้นขาวเป็นจุดเด่น จากนั้นมีบ้านหลังเล็ก ๆ ขนาดพักอาศัยได้ 2-3 คน บ้านกันและมุงด้วยใบปรองจำนวนประมาณ 20 หลัง ที่ประชุมและที่ละหมาดมีกระดานดำและซอเล็ก ถัดไปเป็นโรงครัว

โจรพาเราไปพักที่บ้านหลังหนึ่งซึ่งเดิมเป็นที่พักของหัวหน้าตอนนี้เรามีที่เลี้ยงหญิง 2 คนชื่อ อาชาติ และนือรือมา ทั้งคู่อายุประมาณ 17-18 ปี พูดภาษาไทยได้ โดยเฉพาะนือรือมาพูดภาษาไทยได้เก่งมาก ในค่ายนั้นนอกจากมีเด็กสาว 2 คนนี้แล้วยังมีเมียโจรอีก 2 คน ส่วนพวกโจรนั้นเขาบอกว่ามีสมาชิกร่วม 60 คน แต่เท่าที่เราสังเกตเห็นประมาณ 30 คน ส่วนที่เหลืออาจจะลงไปข้างล่าง และทราบว่ายังมีค่ายอยู่ที่อำเภอบันนังสะตาและอำเภอยะหา อีกด้วย

ตลอดเวลาที่พักอาศัยอยู่ในค่ายโจร อาชาติและนือรือมาให้ความช่วยเหลือเราดีมาก ไม่ว่าจะซักเสื้อผ้าหรือเป็นเพื่อนตอนเราลงไปอาบน้ำข้างล่าง หรือเอาข้าวให้เรากิน ตลอดจนถึงนอนเป็นเพื่อนยามกลางคืน ตอนที่เราจะจากกันวันที่ 6 นั้นเด็กสาวทั้งคู่ร้องไห้และพูดว่าครุอย่าลืมคิดถึงอาชาติและนือรือมาบ้าง

โชคดีที่โจรเอาเครื่องรับวิทยุและเทปของเรามาด้วย จึงพอจะทราบข่าวตัวเองบ้าง ช่วงนั้นโจรให้กำลังใจเราตลอดเวลา และบอกว่าขอให้ได้เมียโจรกลับแล้วเราจะไต่กลับทันทีที่เราเองไม่ยอมให้โจรปะทะกับเจ้าหน้าที่ เพราะมันจะพาราหนีต่อไปอีก

หน้าบ้านที่เราพักมีน้ำนั่งทำด้วยไม้หยวน ๆ หลายตัว โจรมานั่งจับกลุ่มบ่อย เพราะอยู่ใกล้ที่ที่ละหมาด โจรส่วนใหญ่เป็นเด็กวัยรุ่นที่หลบหนีกฎหมายบ้านเมือง บางคนอาจมีแต่ความซึ่กคะนองไม่มีสันดานโจรแท้ และบางคนมีเรื่องที่ต้องแก้แค้นคือเข้าป่าอาจมีโอกาศติดว่าอยู่ในหมู่บ้าน

สภาพที่อยู่ในค่ายนั้น โจรส่วนใหญ่มีแต่ความกลัว บางวันไม่ได้นอนอะไรเลย บางวันกินข้าวกับปลาเค็ม เราคิดว่าสักวันหนึ่งโจร

วัยรุ่นพวกนี้คงกลัวตัวและมอมตัวต่อบ้านเมือง เพื่อจะได้ที่มาหากินด้วยความสุจริต

โจรบางคนอยากให้เราสอนภาษาไทยให้ แม้บอกว่ามีความรู้ภาษาไทยน้อยมาก เราก็ตอบว่าถ้าจะสอนก็ต้องวางอาวุธลงไปหมู่บ้าน ครอบไคที่อยู่บนภูเขาเขาไม่มีวันสอนให้ พวกมันไม่ตอบได้แต่หัวเราะกัน

เราถามนือรือมาว่าคนไหนเป็นหัวหน้ากันแน่ เธอบอกว่าคนที่ใส่เสื้อสีเขียว อายุประมาณ 24 ปี เห็นเขาเรียกกันว่า ชะ จะเป็นมะสุโห่งบาดูหรือเปล่าก็ไม่ทราบ นือรือมายังบอกว่าหัวหน้าโจรยังเป็นหมอรูฉีตาได้ด้วย

วันอิสระภาพ

เช้าวันที่ 6 ตุลาคม เราเห็นพวกโจรหลายคนมานั่งกินข้าวตรงหน้าบ้านที่คุ้มขังเรา ปรกติมันกินข้าวในบ้านพักแต่ละคน แต่

วันนี้มันเรียกเราลงไปกินด้วยและบอกว่ามา กินข้าวกันก่อนซิครุ เพราะวันนี้เราจะปล่อย ครุลงไปข้างล่าง

ในที่สุดเราทราบว่ามีเมื่อคืนประมาณ 3 ทุ่มหัวหน้าโจรได้ลงไปรับเมียโจรขึ้นมาแล้ว เรารู้สึกดีใจที่จะได้เป็นอิสระภาพนับว่า เหมือนกับตายแล้วเกิดใหม่ที่เดียว เราลงจากภูเขาประมาณบ่าย 2 โมง มีโจรคุมลงมา 8 คน เมื่อถึงหมู่บ้านตาซา ประมาณ 2 ทุ่ม พวกโจรก็ย้อนกลับไป เราสองคนเดินมาทางแสงสว่างของไฟที่จำพบชาวบ้านผู้หนึ่งแล้วนำไปพบผู้ใหญ่บ้านตาซา จากนั้นประมาณ 3 ทุ่ม เรามาถึงหมู่บ้านตะโละทะเลที่นั่นมีข้าราชการหลายท่านไม่ทราบว่าเป็นใคร ทุกคนต่างแสดงความดีใจ ในที่สุดเราเดินทางถึงยะลาที่ 4 พบผู้ว่าราชการจังหวัดที่จวนของท่าน

เช้าวันรุ่งขึ้นเรากลับไปโรงเรียนพบเพื่อนครู ชาวบ้านและลูกศิษย์ทุกคนดีใจและให้กำลังใจแก่เรา น้ำตาที่ไม่เคยไหลตลอด 4 วัน 4 คืนนั้น บัดนี้มีน้ำรินไหลปรก ด้วยความดีใจโดยโดยเฉพาะจะไม่ขอลืมลูกศิษย์และชาวบ้านกำบังมือแถมเลยแม้ว่าจะย้ายไปจากที่นี่"

รายต่อไปเป็นใคร

ครุประนอมและครุอากรณีย์ว่าโจรยังคงจับครุทราบที่เมียโจรหรือพี่น้องโจรดูตำรวจจับ โดยเฉพาะข้าราชการที่จับเป็นตัวประกันได้ง่ายที่สุดก็คือครุผู้หญิง

นี่คือสาเหตุหนึ่งที่โจรนิยมจับครุ แต่ยังมีสาเหตุที่สำคัญอีกประการซึ่งผู้อ่านคงทราบดี ปัญหาสำคัญว่าทำไม 3 จังหวัดภาคใต้นี้จึงมีโจรหรือเจ้าพ่อเขาบูโดซึ่งเป็นทศนิยมที่ไม่รู้จักจบ ถึงแม้จะมีกาวิระระหิวจารณและวิจัยกันอย่างกว้างขวาง มีการประชุมและสัมมนา กันนับครั้งไม่ถ้วน แต่นั่นคือการพูดมากกว่าการปฏิบัติให้ถูกต้อง

ปัจจุบันแผนได้ร่วมเย็นของแม่ทัพภาคที่ 4 นับว่าเป็นการช่วยแก้ปัญหาได้ตรงเป้า และดับปล้น จึงมีความหวังว่าแผ่นดินชายแดนภาคใต้ตอนล่างสุด หมดกันสำหรับชาวโจรอันฟ้อค้า โจรจับครุ โจรเผาโรงเรียนหรือโจรเรียกค่าคุ้มครอง ฯลฯ และครุที่ปฏิบัติงานสอนในหมู่บ้านซึ่งมีอุดมการณ์อันสูงส่งก็ไม่ต้องวิตกกังวลว่า "รายต่อไปเป็นใคร" ●